

ĮVADINIS STRAIPSNIS

2006 M. GEGUŽĖS 11 D. – MĖNESINIS BIULETENIS

2006 m. gegužės 4 d. vykusiamе posėdyje, remdamasi reguliaria ekonomine ir pinigų analize, Valdančioji taryba nusprendė nekeisti pagrindinių ECB palūkanų normų. Apskritai po balandžio 2 d. vykusio paskutinio posėdžio paskelbta informacija iš esmės patvirtina Valdančiosios tarybos vertinimą dėl kainų pokyčių ir ekonominio aktyvumo euro zonoje perspektyvų ir tai, kad pinigų kiekio ir kredito didėjimas tebėra labai dinamiškas. Atsižvelgdama į tai, Valdančioji taryba bus labai atidi, siekdama užtikrinti, kad nepasitvirtintų rizika kainų stabilumui vidutiniu laikotarpiu. Toks atidumas yra ypač būtinas, atsižvelgiant į didelį likvidumą ir į vis dar labai žemą visų terminų nominaliųjų ir realiųjų palūkanų normų lygį, rodantį, kad apskritai pinigų politikos pozicija yra skatinamoji. Tam, kad pinigų politika galėtų toliau prisidėti palaikant ekonomikos augimą ir užimtumą euro zonoje, infliacijos lūkesčiai turi būti gerai įtvirtinti.

Kalbant pirmiausia apie ekonominę analizę, nuo metų pradžios prieinami duomenys rodo, kad 2006 m. pirmąjį ketvirtį ekonomikos augimas vėl paspartėjo, palyginti su 2005 m. paskutinį ketvirtį stebėtu lėtesniu augimu. Be to, naujausi rodikliai ir tyrimų informacija rodo, kad ekonomika augs ir antrąjį ketvirtį bei patvirtina 2006 m. kovo mėn. ECB ekspertų prognozes, pagal kurias ekonominis aktyvumas vis plačiau atsigaus. Yra ypač didelis verslo pasitikėjimas, o tai iš esmės teigiamai veikia investicijas. Atrodo, kad vartojimas ir užimtumas, nors vis dar pamažu, bet toliau atsigauna.

Vertinant ateities perspektyvas, yra sąlygų būsimais ketvirčiais ekonomikai toliau augti. Tikimasi, kad pasaulio ekonomikos aktyvumas ir toliau bus didelis ir skatins euro zonos eksportą. Investicijų augimą turėtų skatinti jau ilgą laiką nusistovėjusios labai palankios finansavimo sąlygos, įmonių balansų restruktūrizavimas, didėjantis pelnas ir efektyvus įmonių darbas. Bėgant laikui vartojimas taip pat turėtų didėti atitinkamai pagal realiųjų disponuojamųjų pajamų kitimą ir toliau gerėjant padėčiai

darbo rinkoje. Ši ekonomikos augimo palanki perspektyva iš esmės atitinka tarptautinių organizacijų ir privataus sektoriaus parengtas prognozes.

Atsižvelgiant į turimą informaciją, rizikos šiai perspektyvai iš esmės yra subalansuotos trumpesniu laikotarpiu, nors neseniai naftos kainos vėl labai kito ir parodė, kad gali kelti grėsmę ekonomikos augimui. Tai pabrėžia poreikį toliau didinti naftos rinkų skaidrumą ir toliau investuoti į šį sektorių. Ilgesnės trukmės laikotarpiu toliau vyrauja susirūpinimas dėl pasaulio ekonomikos nesubalansuotumo ir su protekcionizmu susijusios rizikos.

Kalbant apie kainų pokyčius, pažymėtina, kad pagal Eurostato išankstinę įvertį SVKI pagrindu apskaičiuota metinė infliacija 2006 m. balandžio mėn. buvo 2,4%, palyginti su 2,2% kovo mėn. ir 2,3% vasario mėn. Artimiausiu metu metinė infliacija tikriausiai ir toliau bus didesnė negu 2%, o mėnesiniai pokyčiai daugiausia priklausys nuo naftos kainų pokyčių ir jų poveikio masto kitoms kainoms gamybos procese. Kalbant apie ilgesnio laikotarpio perspektyvą, galima tikėtis, kad administruojamų kainų ir netiesioginių mokesčių pokyčiai labai paveiks infliaciją 2007 m. Taip pat tikimasi didesnio netiesioginio anksčiau kilusių naftos kainų poveikio. Pastaraisiais ketvirčiais darbo užmokestis euro zonoje kito nedaug. Tikimasi, kad ir ateityje darbo užmokestis kils nedaug, iš dalies dėl pasaulinio konkurencinio spaudimo, ypač apdirbamosios pramonės sektoriuje. Pastaruoju metu mažiau kilęs darbo užmokestis padėjo riboti vidaus infliacinį spaudimą. Vertinant ateities perspektyvas, taip pat labai svarbu, kad socialiniai partneriai ir toliau vykdytų savo įsipareigojimus šioje srityje, ypač siekiant skatinti užimtumo didėjimą.

Vis dar yra kainų didėjimo rizika dėl tolesnio naftos kainų kilimo, didesnės, negu šiuo metu numatoma, naftos kainų įtakos vartotojų kainoms, dar pakilusių administruojamų kainų ir netiesioginių mokesčių o ypač didesnių, negu dabar tikimasi, darbo užmokesčio pokyčių,

kurie galbūt gali atsirasti dėl anksčiau kilusių naftos kainų antrinio poveikio.

Pereinant prie pinigų analizės, pažymėtina, kad, esant dideliame likvidumui euro zonoje, pinigų kiekio ir kredito didėjimas tebėra labai dinamiškas. Pastaraisiais mėnesiais paskolų privačiam sektoriui metinis augimo tempas toliau didėjo ir dabar pasiekė dviženklį skaičių. Kreditas labiau didėjo įvairiuose sektoriuose, sparčiau didėjant nefinansinių korporacijų ir namų ūkių, ypač būstui įsigyti, skolinimuisi. Pinigų kiekio didėjimą ir toliau daugiausia skatina augančios likvidžiausios jo sudedamosios dalys. Taigi naujausi pokyčiai patvirtina, kad žemas palūkanų normų lygis ir toliau yra pagrindinis veiksnys, skatinantis labai aiškia pinigų kiekio didėjimo tendenciją. Apskritai tokioje aplinkoje vis dar sparčiai didėjantis pinigų kiekis bei kreditas ir toliau rodo, kad vidutiniu ir ilgesnės trukmės laikotarpiu yra didesnė rizika kainų stabilumui. Todėl reikia atidžiai stebėti pinigų kiekio pokyčius, ypač atsižvelgiant į tai, kad didėja ekonominis aktyvumas ir sparčiai kyla turto kainos, ypač būsto rinkose.

Apibendrinant, prognozuojama, kad 2006 m. ir 2007 m. metinis infliacijos lygis ir toliau bus pakilęs, o ekonominės analizės duomenys patvirtina, kad vis dar yra kainų didėjimo rizika. Atrodo, kad kai kurios iš šių rizikų padidėjo, atsižvelgiant į vėl pakilusias naftos kainas. Sparčiai didėjant pinigų kiekiui ir kreditui, jau ir taip esant dideliame likvidumui, tarpusavyje palyginti ekonominės ir pinigų analizės rezultatai patvirtina vertinimą, kad vidutiniu ir ilgesnės trukmės laikotarpiu bus kainų didėjimo rizika. Todėl labai svarbu ir toliau užtikrinti, kad vidutinio ir ilgo laikotarpio euro zonos infliacijos lūkesčiai ir toliau būtų stabilias kainas atitinkančio lygio. Tai yra būtina sąlyga tam, kad pinigų politika galėtų toliau skatinti tvarų ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą. Atitinkamai labai svarbu būti ypač atidiems siekiant užtikrinti, kad rizika kainų stabilumui nepasitvirtintų.

Kalbant apie fiskalinę politiką, yra tam tikrų ženklų, kad, praėjusiais metais pataisius Stabilitumo ir augimo paktą, jis yra įgyvendinamas geriau ir labiau laikomasi taisyklių. Tačiau kai kuriais atvejais fiskaliniai tikslai rodo labai lėtai vykstančią konsolidaciją, o jų įgyvendinimui vis dar gresia nemaža rizika. Todėl Valdandžioji taryba remia tolesnį pastangų didinimą, siekiant fiskalinės konsolidacijos, kartu pasinaudojant fiskalinei konsolidacijai naudinga palankesne ekonomine aplinka. Tinkamai ambicingi fiskaliniai tikslai, kaip visapusiškos struktūrinės reformos programos dalis, sparčiau sumažintų deficitą ir skolos santykį. Tai turi lemiamą poveikį siekiant užtikrinti valstybės finansų tvarumą. Tokios strategijos taip pat gerokai padidintų pasitikėjimą euro zonos ekonominėmis perspektyvomis.

Šiame mėnesinio biuletenio numeryje yra trys straipsniai. Pirmame straipsnyje pateikta naujausia informacija apie ECB nuolatinį darbą stebint ir vertinant pažangą Europos finansų integracijos srityje. Antrame straipsnyje aprašomas euro zonos bendro įkaito sąrašo sudarymo procesas. Šis sąrašas pakeis šiuo metu naudojamą dviejų lygių įkaito sistemą. Trečiame straipsnyje apžvelgiami per paskutinius dvylika metų akcijų išleidimo euro zonoje pokyčiai, ypač daug dėmesio skiriant pirminiams viešiesiems pasiūlymams.